

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 17. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 11 čís. 4 a přestupkem dle §u 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovozuje, opírajíc se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že obžalovaný jako správce konsumního družstva nemůže býti v tomto případě vůbec podmětem trestných činů lichevních, protože se v této své funkci proti členům spolku vůbec nemohl dopustiti lichvy, která předpokládá dva hospodářské podmínky s protichůdnými zájmy — (na př. obchodníka a spotřebitele) a vykořisťování stísněné situace jedné strany stranou druhou; konsumní spolky jako sdružení osob k společnému nákupu zboží a jeho rozdělení mezi členy tvoří prý se svými členy hospodářskou jednotu; členové sami jsou odběrateli a podnikateli zároveň; hospodáří pro sebe a rozdělují si přebytek dle výše nákupu a ručí za schodek svými podíly. Správce konsumu je pouhým jejich orgánem, který jich ve své funkci nikdy nemůže vykořisťovati. Stížnost není odůvodněna. Již první soud správně poukázal na to, že lichevní zákon má platnost všeobecnou, nečiní rozdíl mezi obyčejným obchodníkem a konsumním spolkem (jeho orgány). Proti poškozování se strany orgánu spolku musí býti člen konsumního spolku chráněn stejně jako jiný spotřebitel proti obyčejným obchodníkům nebo vyrábětelům. Nelze nahlédnouti, proč by členové konsumních spolků byli hůře postaveni než ostatní neorganiso vaní konsument i a proč by byli vylučováni z ochrany lichevního zákona, který má za účel zabezpečiti předměty potřeby v š e m konsumentům bez ohledu na jich poměr k prodávajícímu. Nelze porozuměti, proč by jednotliví členové spolku, kteří jsou nuceni, zaplatiti za odebrané zboží přehnaně vysoké ceny (zvýšené na př. pletichářským pokoutním nákupem správce konsumu), přispívali placením vysoké nákupní ceny, která je v každém případě poškozuj e, ke zvýšení zisku nebo zmenšení ztráty ostatních členů spolku. Správně poukázal první soud na to, že účastenství jednotlivých členů spolku při nákupu zboží je velmi nerovnoměrné (nejen proto, že počet členů domácnosti jednotlivých členů je nestejný, ale i proto, že nákup vůbec není pro členy obligatorní), takže o spravedlivém vyúčtování přebytků mezi členy, o němž se zmiňuje stížnost, v tom smyslu, že by odčinilo a vyrovnalo nestejnomyěrnosti při nevýhodných nákupech, nemůže býti řeči. Již z těchto úvah plyne, že je dobře možné a myslitelné vykořisťování členů spolku jeho orgány a že je odůvodněna ochrana, kterou lichevní zákon i v tomto směru poskytuje. Rozsudek prvního soudu, jemuž stížnost jinak žádných výtek nečiní, vykládá tedy správně zákon, vyslovuje, že i orgánové konsumního spolku jsou způsobilými subjekty trestných činů lichevních.

Čís. 1242.

Odpor proti rozsudku pro zmeškání (§ 427 tr. ř.) nemůže obžalovaný s úspěchem odůvodniti tím, že k hlavnímu přelíčení nedostavil se proto, ježto očekával vyřízení svých návrhů odročovacích.

Těž k pouhému podpisu zmáteční stížnosti jest obžalovanému ustanoviti zástupce chudých.

(Rozh. ze dne 26. června 1923, Kr I 391/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání námitky Valdemara H-a do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 17. března 1923, jímž byl jmenovaný uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 183 tr. zák. a přestupkem dle §u 343 tr. zák., vyhověl však jeho stížnosti do usnesení krajského jakožto nalézacího soudu v Litoměřicích ze dne 21. dubna 1923, kterým zmáteční stížnost Valdemara H-a do onoho rozsudku byla odmítnuta, napadené usnesení zrušil a vrátil spisy témuž soudu první stolice, by o zmáteční stížnosti Valdemara H-a dále po zákonu jednal.

D ů v o d y:

Proti Valdemaru H-ovi bylo u krajského soudu v Litoměřicích nařízeno hlavní přelíčení o obžalobě pro zločin zpronevěry a přestupek dle §u 343 tr. zák. ku dni 17. března 1923. Dne 15. března 1923 došlo ku krajskému soudu v Litoměřicích podání Valdemara H-a, ve kterém tento navrhoval odročení líčení za účelem provedení dalších průvodů a v němž žádal, by mu bylo sděleno vyřízení tohoto podání, ježto by jinak za to měl, že líčení bylo odročeno. Přes tento návrh obžalovaného konalo se proti němu 17. března 1923 hlavní přelíčení. U přelíčení byl sice návrh obžalovaného přečten, avšak nebylo mu vyhověno a byl vynesena proti obžalovanému rozsudek pro zmeškání. Námitky obžalovaného proti tomuto rozsudku bylo zamítnouti. V §u 427 tr. ř. je výslovně ustanoveno, že námitkám obžalovaného proti rozsudku, v jeho nepřítomnosti vnesenému, má býti vyhověno pouze tehdy, prokáže-li obžalovaný, že se nemohl ku hlavnímu přelíčení dostaviti pro nezvratnou překážku mimo jeho vůli ležící. Valdemar H. však ve svých námitkách takové překážky neprokázal, nýbrž uvedl pouze, že k hlavnímu přelíčení se nedostavil proto, poněvadž byl vzhledem k tomu, že vyřízení svého odročovacího návrhu neobdržel, toho mínění, že hlavní přelíčení bylo odročeno. Nedostavil se tudíž Valdemar H. ku hlavnímu přelíčení o své vůli, nikoli pro nějakou nezvratnou překážku, mimo jeho vůli ležící, a postrádají proto jeho námitky zákonitého předpokladu §u 427 tr. ř. Obžalovaný Valdemar H. provedl proti shora uvedenému rozsudku včas zmáteční stížnost sám. Zároveň s provedením této stížnosti podal u krajského soudu v Litoměřicích žádost, by mu byl ku podepsání této stížnosti zřízen obhájce z moci úřední, ježto nemá prostředků, by obhájci zaplatil. Soud nalézací vrátil však, aniž by tuto žádost vyřídil, obžalovanému sepsanou zmáteční stížnost dle §u 1 čís. 3 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 s poukazem, by zmáteční stížnost, opatřenou podpisem obhájcovým, znovu do 3 dnů předložil. Když obžalovaný v uvedené lhůtě tak neučinil, byla zmáteční stížnost obžalovaného napadeným usnesením dle §u 1 čís. 3 cit. zák. odmítnuta s odůvodněním, že dle §u 41 tr. ř. lze obžalovanému zříditi obhájce chu-

dých pouze ku provedení, nikoliv ku podepsání opravných prostředků. Tento názor nalézacího soudu je však mylným. Původně dle tr. ř. nebylo třeba, by zmateční stížnosti byly obhájcem podepisovány; teprve §em 1 čís. 3 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. z r. 1878 bylo nařízeno, že zmateční stížnost musí býti podepsána obhájcem. Ač cit. zák. ustanovení §u 41 tr. ř. změněno nebylo, leží na bíledni, že, pakli zákon ustanovuje, by obžalovanému ku provedení zmateční stížnosti na jeho žádost byl z moci úřední ustanoven obhájce chudých, nastává tato povinnost pro soud též, jedná-li se o úkon menší, o pouhý podpis. Měl proto soud první stolice žádosti obžalovaného, prozkoumav, zda jsou tu i ostatní náležitosti pro zřízení obhájce chudých, vyhověti, tím spíše, že obžalovaný podal žádost za zřízení obhájce chudých současně s provedením zmateční stížnosti pátý den po doručení rozsudku, tedy ve lhůtě §u 284 tr. ř. a opakoval ji druhý den po doručení soudního usnesení ve lhůtě §u 1 čís. 3 nov. k tr. řádu, takže v obou případech mohla býti řádně podepsána zmateční stížnost podána včas, kdyby byl první soud žádosti vyhověl, — neb měl ji aspoň vyřídit a pak buď zmateční stížnost přímo obhájci chudých zaslati neb obžalovanému sděliti, že mu právo na zřízení obhájce chudých následkem jeho majetkových poměrů nepřisluší, a současně mu stížnost ku doplnění podpisem obhájce vrátiti. Stížnost obžalovaného jest tudíž odůvodněnou.

Čís. 1243.

Svádění brance, by nenarukoval, spadá po případě pod ustanovení §u 305 tr. zák.

Přestupek dle §u 308 tr. zák. předpokládá takový způsob roztrušování nebo rozšiřování, jímž pověst (předpověď) rychle vniká do širších kruhů obyvatelstva, předem neomezených.

(Rozh. ze dne 28. června 1923, Kr II 383/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 11. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák. a přestupkem dle §§ 308, 488, 496 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, pokud napadla výrok odsuzující stěžovatele pro § 305 tr. zák., vyhověl jí však, pokud odporovala odsouzení stěžovatelovu pro přestupek dle §u 308 tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento trestný čin.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek první stolice jen, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 305 tr. zák. a přestupkem §u 308 tr. zák., takže odsuzující výrok ohledně přestupku §§ 488, 496 tr. zák. a čl. V. zák. č. 8 z roku 1863 vešel v moc práva. Stížnost dovolává se